

Tietomallipohjaisen rakentamisluvan käytännöt Digiraksa-hankkeen ytimessä

18.9.2026

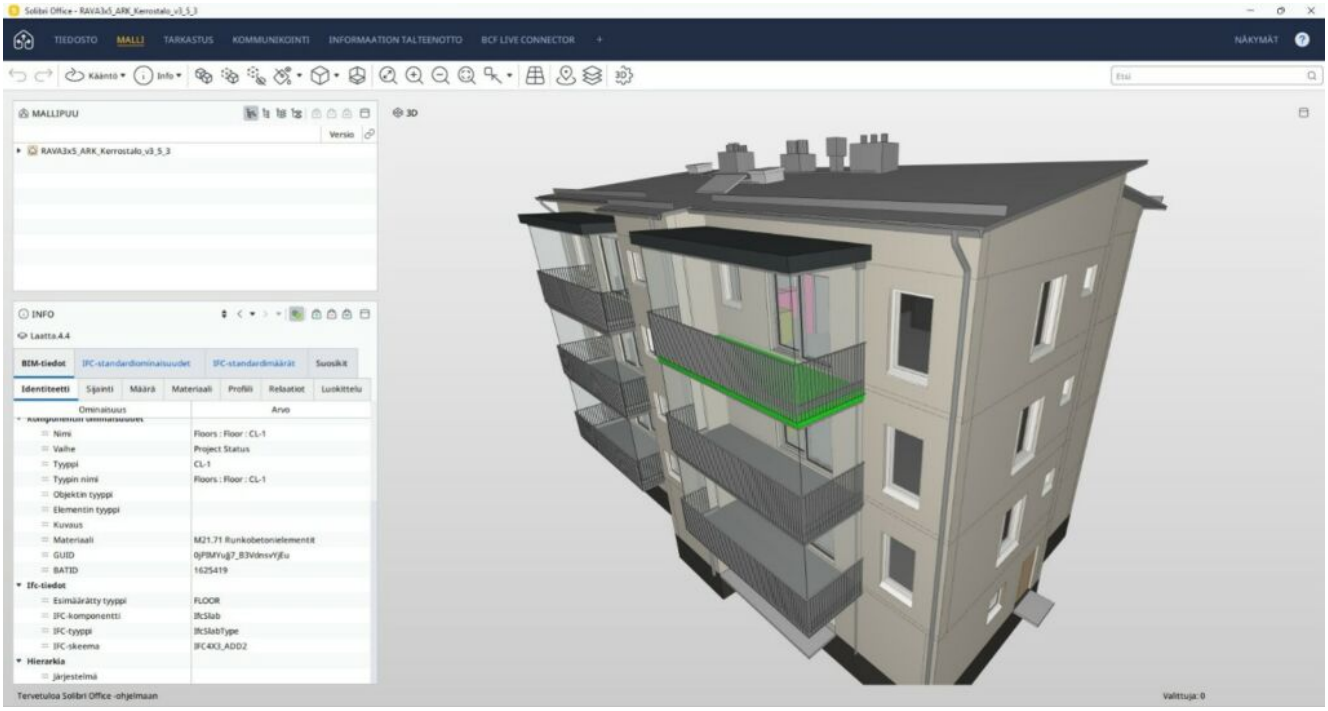
Seinäjoen ammattikorkeakoulussa on käynnissä DigiRaksa – Digitalisaation hyödyntäminen rakennusalalla -hanke (SEAMK, 2025). Yksi hankkeen keskeisistä tavoitteista on tukea Etelä-Pohjanmaan alueen pienten ja keskisuurten rakennusalan yritysten sekä kuntien rakennusvalvontojen siirtymistä kohti uuden rakentamislain asettamia digitaalisia vaatimuksia.

Tässä kirjoituksessa tarkastellaan uuden rakentamislain tuomia käytännön muutoksia erityisesti luvituksen ja tietomallien näkökulmasta sekä esitellään niitä konkreettisia toimenpiteitä, joilla DigiRaksa-hanke pyrkii helpottamaan ja sujuvoittamaan uuden lainsäädännön mukaista toimintaa alueen yrityksissä ja kunnissa. Lisäksi lopussa esitellään tulosten hyödyntämistä ammattikorkeakoulussamme sekä kokemusten, ohjeiden ja materiaalien jalkauttamista käytäntöön.

Rakentamislain digitalisoituminen ja tietomallit sen osana

Suomen rakennusalalla on astunut voimaan merkittävä lainsäädännöllinen uudistus uuden rakentamislain myötä (Rakentamislaki 751/2023). Lain yhtenä tavoitteena on edistää rakennusalan digitalisaatiota siten, että rakentamislupaa haetaan tulevaisuudessa ensisijaisesti tietomallimuotoisella suunnitelmalla tai toissijaisesti muussa koneluettavassa muodossa (Ympäristöministeriö, 2025). Tämä tarkoittaa sitä, että aluksi perinteisten

paperi- ja PDF-piirustusten rinnalle ja lopulta niiden tilalle tulee koneluettava, kolmiulotteinen ja standardoitu tietomalli, josta viranomaisen järjestelmät voivat lukea mm. hankkeen ydintiedot automaattisesti.

Kuva 1. Rakennuksen ARK-tietomalli ja informaatiota Solibri-ohjelmassa. (kuva: Juho Lohilahti, 2026, CC-BY)

Tietomallimuotoisella suunnitelmalla tarkoitetaan rakennuksen tietojen kokonaisuutta 3D-muotoisessa digitaalisessa kokonaisuudessa, joka sisältää rakennuksen sijainnin, geometrian ja muodon sekä tarkat ominaisuustiedot rakennuksesta ja sen osista (Ympäristöministeriö, 2025). Jotta eri ohjelmistoilla tuotetut mallit olisivat yhteensopivia, siirtomuotona käytetään kansainvälistä ja avointa IFC-standardia (Kuntaliitto, 2025).

Digiraksa-hanke kuntien ja suunnittelijoiden tukena

Uuden lainsäädännön tuoma muutos vaatii paljon uutta osaamista ja uusia toimintatapoja sekä kunnilta että yrityksiltä, jotka lupaa hakevat. DigiRaksa-hankkeen yhtenä päätavoitteena on toimia käytännön apuna ja siltana lainsäädännön vaatimusten ja rakennusalan arjen välillä (SEAMK, 2025). Hankkeessa keskitytään teoreettisen pohdinnan sijasta käytännönläheiseen kehitystyöhön ja tiedon siirtämiseen.

Hankkeen alussa kartoitettiin eri yritysten ja alueen kuntien todellisia digivalmiuksia ja kehitystarpeita. Lisäksi tutustuttiin ympäristöministeriön asiantuntijoiden opastuksella lainmuutokseen ja tuleviin vaatimuksiin tietomallipohjaisen rakentamisluvan osalta. Hankkeen asiantuntijat kiersivät yrityksissä sekä rakennusvalvonnoissa haastattelemassa työntekijöitä, ja noista haastatteluista koostettiin yhteenveto, jota hyödynnetään hankkeessa jatkossa. Tämä osa hankkeesta on valmis.

Artikkelin julkaisun hetkellä, ja ensimmäisen vaiheen jälkeen hankkeessa testataan lupaprosessia pilottikohteilla, joista osa pyritään tekemään todellisessa kohteessa yhdessä yhteistyökumppanin kanssa, ja

osaa varten mallinnetaan hankkeen asiantuntijoiden toimesta demo-kohde, johon lupaa varten tarvittavat tiedot saadaan lisättyä. Näitä malleja testataan sekä demo-ympäristössä, että todellisessa luvanhaun ympäristössä kohdekunnan kanssa.

Lopuksi hankkeen tietomallipohjainen luvanhaku -osassa haastatteluista ja digitaalisen haun kokemuksista koostetaan ohjemateriaalia, joka siirtää saadut opit alueen valvontojen, lupaa hakevien tahojen sekä ammattikorkeakoulun opetuksen hyödynnettäväksi.

Opetuskäyttö ja tulosten jalkauttaminen

Yksi DigiRaksa-hankkeen keskeisistä periaatteista on se, ettei saatuja oppeja ja syntyneitä materiaaleja unohdeta hankkeen jälkeen, vaan ne tuodaan laajasti koko alueen ja alan hyödynnettäväksi (SEAMK, 2025). Hankkeen aikana kehitetään käytännönläheisiä ohjeistuksia, esimerkkivideoita ja demomateriaaleja tietomallipohjaisen luvituksen ja muiden hankeessa kehitettyjen digityökalujen käytöstä. Nämä materiaalit julkaistaan avoimesti kaikille saataville.

Avoimen julkaisutoiminnan lisäksi uusi osaaminen integroidaan suoraan osaksi SEAMKin omaa rakennustekniikan insinööri- ja rakennusmestarikoulutusta hankkeessa mukana olevien lehtori-asiantuntijoiden toimesta. Tätä kautta opiskelijat saavat aitoja malleja ja prosesseja tarkasteltavaksi esimerkiksi tietomallipohjaista rakentamisluvanhakua opeteltaessa. Näin myös osaltaan varmistetaan, että SEAMKista valmistuvat tuoreet rakennusalan asiantuntijat hallitsevat uuden rakentamislain mukaiset digitaaliset toimintatavat heti astuessaan työelämään. Tämä auttaa myös uusien käytäntöjen käyttöönotossa alalla laajemminkin ja ylläpitää alueen kilpailukykyä.

Juho Lohilahti
SEAMK

Juho Lohilahti on insinööri (ylempi AMK) ja toimii rakennustekniikan lehtorina Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hän on erikoistunut tietomallintamiseen ja rakennusalan digitaalisten prosessien ja datan hallinnan kehittämiseen opetuksessa ja TKI-hankkeissa.

Artikkeli on kirjoitettu osana DigiRaksa -hanketta, joka on Euroopan unionin osarahoittama sekä Etelä-Pohjanmaan liiton / JTF:n rahoittama.

Lähteet

Kuntaliitto. (2025). Tietomallipohjainen rakentamislupa: 1.1.2026 voimaan tulevien säännösten vaikutus rakentamislupien menettelyihin. Suomen Kuntaliitto. https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2025/2353-tietomallipohjainen-rakentamislupa

Rakentamislaki 751/2023. Finlex. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/751

SEAMK. (2025). DigiRaksa – Digitalisaation hyödyntäminen rakennusalalla. SEAMK-projektit.

https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/alykkaat-teknologiat/digiraksa/

Ympäristöministeriö. (29.12.2025). Ympäristöministeriön asetus rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä 1340/2025. Finlex. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2025/1340